

Rada
Evropské unie

**Brusel 19. listopadu 2018
(OR. en)**

13581/18

**CONOP 98
CODUN 36
COARM 289
CFSP/PESC 985
COSI 288
ENFOPOL 565**

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Datum:	19. listopadu 2018
Příjemce:	Delegace

Č. předchozího dokumentu:	13498/18
---------------------------	----------

Předmět:	Závěry Rady o přijetí strategie EU proti nedovoleným palným zbraním, ručním palným a lehkým zbraním a střelivu pro ně – závěry Rady (19. listopadu 2018)
----------	---

Delegace naleznou v příloze závěry Rady o přijetí strategie EU proti nedovoleným palným zbraním, ručním palným a lehkým zbraním a střelivu pro ně, které přijala Rada na svém 3652. zasedání, konaném dne 19. listopadu 2018.

ZÁVĚRY RADY O PŘIJETÍ STRATEGIE EU PROTI NEDOVOLENÝM PALNÝM ZBRANÍM, RUČNÍM PALNÝM A LEHKÝM ZBRANÍM A STŘELIVU PRO NĚ

1. Rada konstatuje, že nedovolené ruční palné a lehké zbraně i nadále přispívají k nestabilitě a ozbrojenému násilí, maří úsilí o udržitelný rozvoj a řešení krizí, dále destabilizují celé regiony, jejich státy a společnosti, podněcují ozbrojené násilí a organizovanou trestnou činnost a zvyšují dopad teroristických útoků. Rada je proto odhodlána předcházet nedovolenému obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi a střelivem pro ně a tento obchod potírat a podporovat zodpovědnost, pokud jde o zákonný obchod s nimi.
2. Rada považuje Akční program OSN k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s ručními a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech (dále jen „akční program“) za všeobecný rámec pro boj proti hrozbě, kterou představují nedovolené ruční palné a lehké zbraně, a podporuje jeho plné a účinné provedení na vnitrostátní, regionální a celosvětové úrovni, jakož i vítá výsledek třetí konference o přezkumu pokroku při provádění akčního programu OSN, konané v červnu 2018, poněvadž zohledňuje mnoho cílů postoje EU přijatého Radou dne 28. května 2018¹, včetně podpory úlohy, kterou sehrávají regionální organizace při provádění akčního programu.
3. Rada připomíná, že v roce 2005 Evropská rada přijala strategii EU pro boj proti nedovolenému hromadění ručních palných a lehkých zbraní a střeliva do nich a proti nedovolenému obchodování s nimi². Rada rovněž připomíná, že Evropská unie značně investuje do spolupráce a pomoci třetím zemím s cílem bojovat proti nedovolenému obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi v souladu se strategií EU a akčním programem.

¹ Závěry Rady o postoji EU k boji proti nedovolenému obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi s ohledem na třetí konferenci o přezkumu provádění akčního programu OSN týkajícího se ručních palných a lehkých zbraní (dokument Rady 8978/18 ze dne 28. května 2018)

² Rada 5319/06
<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=CS&f=ST%205319%202006%20INIT>

4. Rada vítá společné sdělení o bodech ke strategii EU proti nedovoleným palným zbraním, ručním palným a lehkým zbraním a střelivu pro ně³ vydané Evropskou komisí a vysokou představitelkou Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku dne 13. června 2018. Plně potvrzuje cíle a navrhovaná opatření podrobně rozpracovaná ve sdělení.
5. V reakci na toto společné sdělení a s ohledem na příslušný vývoj od roku 2005 Rada přijímá novou strategii EU proti nedovoleným palným zbraním, ručním palným a lehkým zbraním a střelivu pro ně, kterou nahrazuje strategii EU z roku 2005. Mezi důležité změny od roku 2005 patří vývoj bezpečnostní situace, včetně hrozby terorismu v rámci EU a vývoje v oblasti konstrukce a technologií ručních palných a lehkých zbraní, jenž má dopad na schopnost vlád čelit této hrozbě.
6. Tato nová strategie zohledňuje hlavní zásady globální strategie EU z roku 2016⁴, jež požaduje integrovaný přístup napříč vnějšími politikami, mezi členskými státy a orgány EU a mezi vnitřním a vnějším rozměrem politik. Zohledňuje rovněž výsledek třetí konference o přezkumu akčního programu⁵ z června 2018, vstup Smlouvy o obchodu se zbraněmi v platnost v prosinci 2014⁶ a zahájení Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 v září 2015, což potvrzuje, že boj proti nedovolenému obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi je nezbytný pro dosažení mnoha cílů, včetně těch, jež se týkají míru, spravedlnosti a silných orgánů, omezování chudoby, jakož i hospodářského růstu, zdraví, rovnosti žen a mužů a bezpečných měst a společenství.

³ Dokument JOIN(2018) 17 final ze dne 13. června 2018

⁴ <https://europa.eu/globalstrategy/cs/global-strategy-foreign-and-security-policy-european-union>

⁵ A/CONF.192/2018/RC/3

⁶ http://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/04/20130410%2012-01%20PM/Ch_XXVI_08.pdf#page=21

7. Účelem nové strategie je řídit integrovaná, kolektivní a koordinovaná evropská opatření zaměřená na prevenci a omezení nedovoleného nabývání ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně teroristy, zločinci a dalšími neoprávněnými aktéry a prosadit povinnosti a odpovědnost, pokud jde o zákonný obchod se zbraněmi. Tato nová strategie EU bude vodítkem pro opatření orgánů EU a členských států EU.

8. Novou strategii EU proti nedovoleným palným zbraním, ručním palným a lehkým zbraním a střelivu pro ně naleznete v příloze těchto závěrů.

ZAJIŠTĚNÍ ZBRANÍ, OCHRANA OBČANŮ

Strategie EU proti nedovoleným palným zbraním, ručním palným a lehkým zbraním a střelivu pro ně

1. ÚVOD

Nedovolené palné zbraně a ruční palné a lehké zbraně i nadále přispívají k nestabilitě a násilí v Evropské unii, v jejím bezprostředním sousedství a ve zbytku světa. Nedovolené ruční zbraně podněcují globální terorismus a konflikty, maří úsilí EU, pokud jde o rozvoj a řešení krizí, jakož i humanitární pomoc a stabilizaci v částech sousedství EU a v Africe. V rámci EU mají nedovolené palné zbraně jasný dopad na vnitřní bezpečnost, neboť podněcují organizovanou trestnou činnost a poskytují teroristům prostředky pro provádění útoků na evropské půdě.

Zpráva generálního tajemníka Organizace spojených národů (OSN) z roku 2016 o nedovoleném obchodování s ručními palnými a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech⁷ uvedla, že počet občanských válek ve světě se za posledních deset let ztrojnásobil. Ozbrojený konflikt, často podněcovaný šířením nedovolených ručních palných zbraní, je klíčovým faktorem, jenž téměř 800 milionů lidí připravuje o dostatek potravy. Nedovolené palné zbraně pomocí zastrašování a nátlaku napomáhají obchodování s drogami a lidmi, podněcují boje o území mezi městskými gangy a posilují postavení teroristů. Teroristické útoky v Evropě dokládají vazbu mezi organizovanou trestnou činností a terorismem, zejména při obchodování s palnými zbraněmi, a jsou jasným ukazatelem vícerozměrné hrozby zahrnující různé oblasti trestné činnosti. V posouzení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti (SOCTA)⁸ vypracovaném Europolem za rok 2017 se konstatovalo, že nedávné teroristické útoky provedené uvnitř EU i jinde džihádistickými teroristy s použitím palných zbraní získaných prostřednictvím nedovoleného obchodování se zbraněmi prokázaly smrtící důsledky tohoto nedovoleného obchodu.

⁷ <https://s3.amazonaws.com/unoda-web/wp-content/uploads/2016/10/english.pdf>

⁸ <https://www.europol.europa.eu/socta/2017/>

Na podporu Akčního programu OSN k prevenci, potírání a vymýcení nezákonného obchodu s ručními a lehkými zbraněmi ve všech jeho aspektech (dále jen „akční program OSN“), který byl přijat dne 20. července 2001⁹, přijala Evropská rada v roce 2005 Strategii EU pro boj proti nedovolenému hromadění ručních palných a lehkých zbraní a střeliva do nich a proti nedovolenému obchodování s nimi¹⁰. Evropský program pro bezpečnost¹¹ vypracovaný Komisí v roce 2015 označil nedovolený obchod s palnými zbraněmi za jednu z priorit v rámci základního cíle, jímž je narušení činnosti teroristů a skupin zabývajících se závažnou organizovanou trestnou činností. Následoval akční plán EU proti nedovolenému obchodu se střelnými zbraněmi a výbušninami a proti jejich používání¹² a revize regulačního rámce Unie pro zákonné nabývání a držení střelných zbraní¹³. Dne 13. června 2018 Evropská komise a vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku vydaly společné sdělení o bodech ke strategii EU proti nedovoleným palným zbraním, ručním palným a lehkým zbraním a střelivu pro ně¹⁴ s cílem dosáhnout pokroku na cestě k účinné a skutečné bezpečnostní unii.

⁹ A/CONF.192/15.

¹⁰ Rada 5319/06

<http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=CS&f=ST%205319%202006%20INIT>

¹¹ Evropský program pro bezpečnost, sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě (COM(2015) 185 final ze dne 28. dubna 2015)

¹² Provádění Evropského programu pro bezpečnost: akční plán EU proti nedovolenému obchodu se střelnými zbraněmi a výbušninami a proti jejich používání, sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě (COM(2015) 624 final ze dne 2. prosince 2015)

¹³ Směrnice 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní (Úř. věst. L 256, 13.9.1991, s. 51) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 258/2012 ze dne 14. března 2012, kterým se provádí článek 10 protokolu Organizace spojených národů proti nedovolené výrobě střelných zbraní a jejich součástí, dílů a střeliva a obchodování s nimi, který doplňuje Úmluvu Organizace spojených národů proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (protokol OSN o střelných zbraních), a stanoví vývozní povolení, opatření pro dovoz a tranzit palných zbraní, jejich součástí, dílů a střeliva (Úř. věst. L 94, 30.3.2012)

¹⁴ Dokument JOIN(2018) 17 final ze dne 13. června 2018

Tato nová strategie EU proti nedovoleným palným zbraním, ručním palným a lehkým zbraním a střelivu pro ně zohledňuje stejně nazvané společné sdělení¹⁵, hlavní zásady globální strategie EU z roku 2016¹⁶, vývoj bezpečnostní situace od roku 2005, vývoj v oblasti kontroly konvenčních zbraní, jako je vstup Smlouvy o obchodu se zbraněmi v platnost v prosinci 2014¹⁷, a opatření v rámci EU, kterými se provádí Evropský program pro bezpečnost z roku 2015. Účelem revidované strategie je řídit integrovaná, kolektivní a koordinovaná evropská opatření zaměřená na prevenci a omezení nedovoleného nabývání ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně teroristy, zločinci a dalšími neoprávněnými aktéry a prosadit povinnosti a odpovědnost, pokud jde o zákonný obchod se zbraněmi.

Zatímco obchod s civilními palnými zbraněmi je regulován na úrovni EU¹⁸, členské státy v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) sbližují svůj postoj k vývozu ručních palných a lehkých zbraní jako vojenského materiálu¹⁹. Právní rozdíl mezi civilními a vojenskými palnými zbraněmi se stává nepodstatným, jakmile dojde k jejich odklonění do nelegálního oběhu. Ve snaze tuto hrozbu komplexně řešit se tato strategie týká civilních i vojenských palných zbraní.

Vojenské zbraně mají nezastupitelnou úlohu při zachování bezpečnosti, svobody a míru za předpokladu, že jsou používány v souladu s mezinárodním právem, včetně práva v oblasti lidských práv a mezinárodního humanitárního práva. Zároveň jsou válečné zbraně ze své podstaty schopné přinášet smrt a zkázu. Tato rozporuplnost znamená, že vlády, které takové zbraně kontrolují, musí zajistit, že se s nimi bude obchodovat zodpovědně a že nedojde k jejich odklonění do rukou teroristů, zločinců a dalších neoprávněných uživatelů v rozporu se zbrojními embargy a smlouvami s koncovými uživateli.

¹⁵ Viz poznámka pod čarou 8

¹⁶ <https://europa.eu/globalstrategy/cs/global-strategy-foreign-and-security-policy-european-union>

¹⁷ http://treaties.un.org/doc/Treaties/2013/04/20130410%2012-01%20PM/Ch_XXVI_08.pdf#page=21

¹⁸ Viz poznámka pod čarou 7

¹⁹ Společný postoj 2008/944/SZBP ze dne 8. prosince 2008, kterým se stanoví společná pravidla pro kontrolu vývozu vojenských technologií a vojenského materiálu Na transfer vojenských technologií a vojenského materiálu v rámci EU se vztahuje směrnice 2009/43/ES.

Pro účely této strategie se pojem „ruční palné a lehké zbraně“²⁰ používá k označení zbraní pro vojenské účely a pojem „palné zbraně“²¹ výslovně zahrnuje civilní palné zbraně.

2. BOJ PROTI NEDOVOLENÝM PALNÝM ZBRANÍM A RUČNÍM PALNÝM A LEHKÝM ZBRANÍM: CÍLE A OPATŘENÍ

Účinný boj proti odklonu a nedovolené výrobě palných zbraní / ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně a nedovolenému obchodu s nimi vyžaduje stanovení norem a pravidel a související provádění, vymáhání a informování vládními agenturami a vnitrostátními, regionálními a globálními aktéry. Vyžaduje opatření vztahující se na všechny fáze životního cyklu palných zbraní / ručních palných a lehkých zbraní a střeliva: výrobu, vývoz, skladování a likvidaci.

V souladu s globální strategií zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie a jejími zásadami²² i s Evropským programem pro bezpečnost usiluje EU o zachování a ochranu mírového a bezpečného prostředí pro své občany a o podporu bezpečnosti a rozvoje ve svém sousedství a okolním světě. Za tímto účelem se tato strategie řídí následujícími zásadami:

- jednota – zaujetí společného a koordinovaného přístupu napříč vnějšími politikami, mezi členskými státy a EU a mezi vnitřními a vnějšími politikami,

²⁰ Ruční palné a lehké zbraně (SALW) a střelivo pro ně jsou zbraně pro vojenské účely; zahrnují:

- a) ruční palné zbraně: útočné pušky; vojenské samonabíjecí pušky a karabiny; vojenské revolvery a samonabíjecí pistole; lehké kulomety; samopaly, včetně automatických pistolí;
 - b) lehké zbraně; těžké kulomety; děla, houfnice a minomety ráže do 100 mm; granátometry; bezzákluzové pušky; rakety odpalované z ramene a jiné protitankové systémy a systémy vzdušné obrany, které vystřelují projektily, včetně přenosných systémů protivzdušné obrany, a to vše pod podmínkou, že se jedná o přenosné nebo pěchotní zbraně;
 - c) díly ručních palných a lehkých zbraní;
 - d) příslušenství ručních palných a lehkých zbraní (např. teleskopy s nočním viděním, tlumiče zvuku atd.) a
 - e) střelivo pro ruční palné a lehké zbraně.
- Touto definicí není dotčena případná budoucí mezinárodně dohodnutá definice ručních palných a lehkých zbraní.

²¹ Pojem „palné zbraně“ má širší rozsah, jenž zahrnuje civilní i vojenské palné zbraně. Protokol OSN o palných zbraních definuje palnou zbraň jako jakoukoli ruční zbraň s hlavní, která vystřeluje nebo je konstruována či může být přeměněna tak, aby vystřelovala jednotnou nebo hromadnou střelu nebo projektil působením výbušniny, ale s vyloučením historických palných zbraní nebo jejich napodobenin. Je potřeba poukázat na to, že některé lehké zbraně, jako raketometry, nejsou palnými zbraněmi. Pojem „palné zbraně“ tudíž nezahrnuje všechny ruční palné a lehké zbraně.

²² https://europa.eu/globalStrategy/sites/globalStrategy/files/pages/files/eugs_review_web_13.pdf

- podpora spolupráce a partnerství na všech úrovních,
- převzetí odpovědnosti ve vztahu k prioritním regionům, zejména těm, které pravděpodobně mohou představovat hrozbu pro bezpečnost EU a s největší pravděpodobností mohou těžit z opatření EU,
- prosazování světového řádu založeného na pravidlech a na spolupráci, jehož hlavní zásadou je multilateralismus a jehož ústředním aktérem je OSN, a založeného na dodržování mezinárodního práva, včetně práva v oblasti lidských práv a mezinárodního humanitárního práva, s cílem vytvořit udržitelný svět žijící v míru a
- zohlednění problematiky rovného postavení žen a mužů a rozmanitosti v projektech a opatřeních týkajících se kontroly ručních palných a lehkých zbraní.

2.1 POSÍLENÍ NORMATIVNÍHO RÁMCE

2.1.1 Akční program OSN v oblasti ručních palných a lehkých zbraní a mezinárodní nástroj pro sledování

Akční program OSN v oblasti ručních palných a lehkých zbraní²³ i nadále poskytuje komplexní nástroj jako jediný univerzální rámec pro zvládnutí hrozby, kterou představují nedovolené ruční palné a lehké zbraně. Mezinárodní nástroj pro sledování²⁴ je politicky závazným nástrojem stanovujícím požadavky a poskytujícím celosvětovou normu pro označování, evidenci a sledování ručních palných a lehkých zbraní. Hlavním cílem revidované strategie EU zůstává plné a účinné provádění akčního programu OSN a mezinárodního nástroje pro sledování na vnitrostátní, regionální a celosvětové úrovni. Tato strategie tudíž navrhuje opatření ke zlepšení provádění akčního programu OSN v EU na vnitrostátní a regionální úrovni. Navrhuje rovněž spolupráci a pomoc v dalších regionech světa a na celosvětové úrovni.

²³ [http://www.un.org/events/smallarms2006/pdf/192.15%20\(E\).pdf](http://www.un.org/events/smallarms2006/pdf/192.15%20(E).pdf)

²⁴ <http://www.poa-iss.org/InternationalTracing/InternationalTracing.aspx>

Opatření: Evropská unie bude i nadále podporovat spolupráci a pomoc při provádění akčního programu OSN se zaměřením na regionální spolupráci a účastnit se koordinace s dalšími dárci a tuto koordinaci podporovat. Tato podpora bude zahrnovat shromažďování a ničení nadbytečných ručních palných a lehkých zbraní a střeliva, fyzickou bezpečnost a řízení zásob ručních palných a lehkých zbraní a střeliva, rozvoj kapacit pro označování, evidenci a sledování, rozvoj kapacit pro kontrolu vývozu zbraní, rozvoj kapacit pro vymáhání práva v boji proti nedovolenému obchodování, podporu pro monitorování embarg a sledování odkloněných zbraní.

Další kroky: Na základě akčního programu OSN budou nové projekty přihlížet k analýze a komplexnímu posouzení dopadů a účinnosti projektů zaměřujících se v letech 2005–2017 na kontrolu ručních palných a lehkých zbraní v rámci strategie pro ruční palné a lehké zbraně z roku 2005, které provedl vysoký představitel.

2.1.2 Smlouva o obchodu se zbraněmi

Smlouva o obchodu se zbraněmi²⁵ stanovuje co nejpřísnější mezinárodní normy pro regulaci či zlepšení regulace mezinárodního obchodu s konvenčními zbraněmi (včetně ručních palných a lehkých zbraní) a jejím cílem je zajistit prevenci a vymýcení nedovoleného obchodu s konvenčními zbraněmi a zabránit jejich odklonu.

Opatření: EU bude i nadále podporovat univerzální platnost a provádění Smlouvy o obchodu se zbraněmi.

²⁵ <https://www.un.org/disarmament/att/>

2.1.3 Protokol OSN o palných zbraních

Účelem protokolu OSN o palných zbraních²⁶ je usnadnit a posílit spolupráci při prevenci, potírání a vymýcení nedovolené výroby palných zbraní a obchodování s nimi. Komise sjednala a podepsala protokol jménem EU v roce 2002. Po přijetí přísnějších pravidel pro transfery civilních palných zbraní v rámci Unie i mimo ni byla EU schopna protokol ratifikovat v roce 2014²⁷.

Opatření: Evropská unie bude i nadále podporovat provádění protokolu OSN o palných zbraních a jeho kontrolního mechanismu a posilovat kapacitu partnerských zemí a subregionů k provádění účinných kontrol palných zbraní v souladu s protokolem. Komise zejména vyzývá členské státy, aby v plném rozsahu provedly její doporučení ze dne 17. dubna 2018 o bezodkladných krocích ke zlepšení bezpečnosti opatření v oblasti vývozu, dovozu a tranzitu palných zbraní, jejich součástí, hlavních dílů a střeliva²⁸.

2.1.4 Cíle udržitelného rozvoje stanovené OSN

Nedovolené a nekontrolované šíření ručních palných a lehkých zbraní má potenciál podněcovat a prodlužovat ozbrojené konflikty a ozbrojené násilí s nepříznivými dopady na řádnou správu, právo a pořádek, přístup ke vzdělání, zdravotní péči, spravedlnost a další občanská práva. Spojitost mezi ozbrojeným násilím, konfliktem a nedostatečným rozvojem je jasně prokázána.

Prostřednictvím cíle 16.4 v rámci cílů udržitelného rozvoje OSN²⁹ se státy zavázaly do roku 2030 výrazně omezit toky nezákonných finančních prostředků a zbraní, posílit úsilí o zpětné získání a navrácení odcizeného majetku a bojovat proti všem formám organizované trestné činnosti.

Strategie by se tudíž měla zaměřit na zmírnění negativních dopadů na udržitelný rozvoj v důsledku nedovoleného obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi a střelivem pro ně a předcházení těmto dopadům.

²⁶ Protokol proti nedovolené výrobě střelných zbraní a jejich součástí, dílů a střeliva a obchodování s nimi, který doplňuje Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu,

<http://www.unodc.org/unodc/en/firearms-protocol/the-firearms-protocol.html>

²⁷ Úř. věst. L 89, 25.3.2014, s. 7

²⁸ COM(2018) 2197 final

²⁹ <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>

Opatření: Evropská unie bude přispívat k úsilí o dosažení cílů udržitelného rozvoje OSN, včetně cíle 16.4 (výrazné snížení nezákonných toků zbraní do roku 2030), prostřednictvím pomoci státům a regionům s vypracováním a prováděním celostátních a regionálních ukazatelů.

2.1.5 Přísnější normy EU

Rada zváží nová rozhodnutí za účelem posílení normativního rámce EU s cílem zlepšit vysledovatelnost ručních palných a lehkých zbraní, dokumentaci týkající se konečného užití v rámci kontroly vývozu ručních palných a lehkých zbraní a výměnu informací o případech odklonu. Evropská unie bude rovněž i nadále navrhopvat standardní doložku o kontrole ručních palných a lehkých zbraní ve svých partnerských a obchodních dohodách s jinými zeměmi. Doložka bude aktualizována v souladu s novou strategií.

Opatření: Evropská unie bude i nadále zavádět standardní doložku o kontrole ručních palných a lehkých zbraní do svých partnerských a obchodních dohod s jinými zeměmi.

Další kroky:

- Rada zváží rozhodnutí o označování všech ručních palných a lehkých zbraní ve snaze zlepšit sledovatelnost,
- Rada vítá záměr Komise přijmout akt v přenesené pravomoci ohledně elektronické výměny informací o povolení transferu civilních palných zbraní do jiného členského státu a vytvořit elektronický systém, jehož prostřednictvím si členské státy mohou takové informace vyměňovat, jak je požadováno směrnicí 91/477/EHS³⁰.

³⁰ Ustanovení čl. 13 odst. 5 směrnice 91/477 vyžaduje přijetí takového prováděcího aktu do 14. září 2018

2.2 PROVÁDĚNÍ NOREM V RŮZNÝCH FÁZÍCH ŽIVOTNÍHO CYKLU PALNÝCH ZBRANÍ / RUČNÍCH PALNÝCH A LEHKÝCH ZBRANÍ

2.2.1 Kontrola výroby palných zbraní a ručních palných a lehkých zbraní

Výroba palných zbraní a ručních palných a lehkých zbraní, jejich součástí, příslušenství a střeliva je v EU dobře regulována a pravidla upravující skladování ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně jsou vytvořena tak, aby se minimalizovala rizika odklonu.

Hrozí, že vývoj v oblasti konstrukce palných zbraní a ručních palných a lehkých zbraní, jako je zvýšené používání polymerových rámců a modulárních konstrukcí, naruší účinnost mezinárodního nástroje pro sledování, jenž je celosvětovou normou pro označování ručních palných a lehkých zbraní. S ohledem na tento vývoj by mělo být přijato opatření s cílem aktualizovat mezinárodní nástroj pro sledování.

Evropská unie podněcuje a podporuje výzkum a vývoj technologií a konstrukčních prvků zaměřující se na omezení rizika odklonu palných zbraní, ručních palných a lehkých zbraní a střeliva, obchodování s nimi a jejich neoprávněného používání. Prosazuje používání nových technologií za účelem účinnějšího řízení zásob, kontroly používání, označování, značení, evidence a sledování ručních palných a lehkých zbraní.

Opatření:

- Evropská unie bude i nadále řešit problematiku nedovolené výroby palných zbraní a střeliva. Způsoby nedovolené výroby se neustále vyvíjejí a lze je usnadnit používáním součástí vyrobených 3D tiskem. Způsoby nedovolené výroby zahrnují nedovolené uschopnění znehodnocených palných zbraní ke střelbě, řemeslnou výrobu a nedovolenou přeměnu poplašných nebo signálních pistolí na nábojky nebo cvičné náboje či flobertek, nedovolenou přeměnu střeliva a nedovolené používání zařízení pro opětovné nabití. Komise bude pozorně sledovat provádění budoucího prováděcího aktu, v němž stanoví technické specifikace pro poplašné a signální zbraně, při uplatňování směrnice 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní³¹, a
- vzhledem k tomu, že označování a důkladná evidence jsou zásadní pro úspěšné sledování, bude EU i nadále podporovat plné provádění mezinárodního nástroje pro sledování.

Další kroky:

- Na celosvětové úrovni EU a její členské státy ve snaze zachovat a zvýšit účinnost mezinárodního nástroje pro sledování přijmou opatření tak, že navrhnou zvážení dodatku k mezinárodnímu nástroji pro sledování s ohledem na vývoj v oblasti konstrukce ručních palných a lehkých zbraní, jako je modulární konstrukce a polymerové rámy, a
- Evropská unie použije příslušné nástroje k podpoře výzkumu a vývoje v oblasti spolehlivých a nákladově efektivních technologií k zabezpečení ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně a k omezení rizika odklonu.

³¹ Prováděcí akt má být podle čl. 10a směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. května 2017 (Úř. věst. L 137, 24.5.2017, s. 22) přijat do 14. září 2018

2.2.2 Kontroly vývozu palných zbraní a střeliva pro ně

Evropská unie a její členské státy podporují provádění a univerzální platnost Smlouvy o obchodu se zbraněmi. V návaznosti na provádění Smlouvy o obchodu se zbraněmi bojuje EU proti odklonu tím, že podporuje kapacity pro určování míst odklonu za pomoci sledování, lepšího využívání systémů výměny informací a omezování rizika dalšího odklonu omezením dodávek osobám nebo subjektům, o nichž bylo zjištěno, že se dopouštějí odklání, v rámci kontroly vývozu zbraní.

Zdrojem odklání ručních palných a lehkých zbraní zůstává neregulované zprostředkování obchodu se zbraněmi. Nadnárodní povaha zprostředkovatelských činností vyžaduje mezinárodní spolupráci.

Opatření:

- Evropská unie bude i nadále prosazovat odpovědnou a účinnou kontrolu vývozu zbraní v sousedství EU v souladu se společným postojem 2008/944/SZBP, pokud jde o vojenské zbraně, a nařízením (EU) č. 258/2012, pokud jde o civilní palné zbraně, a
- vysoký představitel a členské státy zajistí řádné a úplné provádění společného postoje 2003/468/SZBP o kontrole zprostředkování obchodu se zbraněmi.

Další kroky:

- Komise i nadále monitoruje systém EU a potřebu možných zlepšení vývozních povolení a opatření pro dovoz a tranzit civilních palných zbraní, jejich součástí, dílů a střeliva, jak se uvádí ve zprávě přijaté Komisí dne 12. prosince 2017³²,
- Rada zváží rozhodnutí o osvědčení pro konečné uživatele v případě vývozu ručních palných a lehkých zbraní, a to s přihlédnutím k práci Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě v této souvislosti,

³² COM(2017) 737 final ze dne 12. prosince 2017

- po dohodě s členskými státy Evropská služba pro vnější činnost zvýší kapacitu on-line systému COARM³³ pro výměnu informací relevantních pro účely posouzení rizika odklonu mezi orgány členských států provádějícími kontrolu vývozu v souvislosti s udělováním vývozních licencí, a to s přihlédnutím k úrovni zabezpečení systému a informací,
- členské státy při posuzování rizik před udělením vývozní licence pro ruční palné a lehké zbraně a střelivo zohlední informace o případech odklonů ze strany zamýšlených příjemců a zprostředkovatelů a
- členské státy zváží používání Evropského informačního systému rejstříku trestů (ECRIS) a budoucího systému ECRIS-TCN (státní příslušníci třetích zemí) tak, aby bylo zajištěno, že při posuzování rizik spojených s žádostí o licenci pro vojenské technologie a vojenský materiál mají orgány provádějící kontrolu vývozu zbraní k dispozici informace z rejstříku trestů o subjektech/osobách odsouzených za obchodování se zbraněmi.

2.2.3 Bezpečné řízení zásob ručních palných a lehkých zbraní a střeliva

Bezpečné řízení vnitrostátních zásob ručních palných zbraní a střeliva má zásadní význam pro omezení nedovoleného šíření. Neuspokojivé zabezpečení zásob je klíčovým faktorem umožňujícím odklon zbraní a střeliva z legálního trhu na trh nelegální. Zabezpečení zásob je obzvláště problematické ve státech ohrožených ozbrojeným konfliktem nebo slabou správou.

³³ On-line platforma pro výměnu informací mezi orgány členských států provádějícími kontrolu vývozu zřízená v rámci pracovní skupiny Rady pro vývoz konvenčních zbraní (COARM) Pracovní skupina pro vývoz konvenčních zbraní se zabývá kontrolami vývozu konvenčních zbraní. Funguje rovněž jako fórum, kde členské státy sdělují a sdílejí informace o svých politikách vývozu do třetích zemí a o případech vnitrostátních zamítnutí žádostí o vývozní licence do třetích zemí.

Opatření:

- Evropská unie a její členské státy budou i nadále pomáhat dalším zemím ve zlepšování řízení a bezpečnosti státem držených zásob posilováním vnitrostátního legislativního a správního rámce a institucí, které regulují legální dodávky a řízení zásob ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro obranné a bezpečnostní síly, a to se zvláštním důrazem na označování a evidenci, a
- Evropská unie bude prosazovat a provádět normy a osvědčené postupy pro zacházení s ručními palnými zbraněmi (mezinárodní normy pro kontrolu ručních palných zbraní – ISACS) a střelivem (mezinárodní technické pokyny k problematice munice – IATG).

2.2.4 Odpovědná likvidace ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně

Nadbytek ručních palných a lehkých zbraní a střeliva vzniká, když zásoby převyšují bezprostřední a předpokládané potřeby. Ve skladech rovněž často končí nedovolené zbraně, které jsou zabaveny nebo shromážděny v rámci kampaní zaměřených na dobrovolné odevzdání nebo na odzbrojení, demobilizaci a reintegraci. Jediný způsob, jak odstranit riziko, že budou tyto nadbytečné zásoby odkloněny, je zajistit jejich odpovědnou likvidaci, a to nejlépe zničením, neboť pokud znehodnocení není provedeno podle odpovídajících norem, nemusí být nevratné. Před zničením zabavených a shromážděných palných zbraní musí být zaznamenáno jejich označení, aby bylo možné vysledovat nebo jinak prošetřit jejich původ. Komise přijala společné pokyny o normách a technikách znehodnocování³⁴, které lze použít jako celosvětový vzor pro bezpečné a nevratné znehodnocení palných zbraní.

³⁴ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2018/337 ze dne 5. března 2018, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2015/2403, kterým se stanoví společné pokyny o normách a technikách znehodnocování palných zbraní k zajištění toho, aby znehodnocené palné zbraně byly nevratně neschopné střelby (Úř. věst. L 65, 8. 3. 2018 s. 1)

Opatření:

- Evropská unie a její členské státy budou prosazovat odpovědnou likvidaci nadbytečných, zabavených nebo jinak získaných ručních palných a lehkých zbraní a střeliva, nejlépe zničením, a pomáhat s touto likvidací a
- ve snaze zajistit, aby znehodnocené palné zbraně byly nevratně neschopné střelby, bude Komise spolu s vysokým představitelem a členskými státy prosazovat normy EU pro znehodnocení palných zbraní v zahraničí, a to i prostřednictvím spolupráce s třetími státy.

2.2.5 Průřezové otázky

Evropská unie a její členské státy se zavázaly zlepšovat koordinaci svých opatření a iniciativ v boji proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi, aby bylo možné využívat synergií, zlepšit interoperabilitu mezi příslušnými databázemi a dalšími informačními systémy a zabránit vynakládání dvojího úsilí.

Lepší sdílení informací, výzkum, shromažďování a analýza údajů o různých aspektech obchodování s palnými zbraněmi a trestných činů páchaných s jejich použitím jsou zásadní pro to, aby bylo možné si udělat dobrý zpravodajský obraz a udržet krok s rozvíjejícími se potřebami v oblasti bezpečnosti. Je potřeba zlepšit používání stávajících nástrojů a posoudit možné synergie a interoperabilitu mezi existujícími databázemi EU a mezinárodními databázemi donucovacích orgánů za účelem sledování obchodování s ručními palnými a lehkými zbraněmi, mimo jiné shromažďováním, analyzováním a sdílením relevantních informací. V této oblasti mohou hrát úlohu Europol a Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž a mělo by se rovněž podpořit další používání systému iARMS.

Opatření:

- Evropská unie bude podporovat další využívání systému Interpolu pro správu záznamů o nedovolených zbraních a sledování jejich pohybu (iARMS)³⁵,

³⁵ <https://www.interpol.int/Crime-areas/Firearms-trafficking/INTERPOL-Illicit-Arms-Records-and-tracing-Management-System-iARMS>

- Komise bude nadále spolupracovat s Europolem, Interpolem a členskými státy na zlepšení synergií a interakcí mezi Schengenským informačním systémem (SIS)³⁶ a systémem iARMS, aby bylo možné navázat na opatření, jež zamýšlí akční plán EU proti nedovolenému obchodu se střelnými zbraněmi a výbušninami a proti jejich používání³⁷,
- Komise bude prostřednictvím dostupných finančních nástrojů i nadále podporovat a prosazovat výzkum a opatření proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi a související trestné činnosti³⁸.

2.3 DODRŽOVÁNÍ PRAVIDEL PROSTŘEDNICTVÍM MONITOROVÁNÍ A VYMÁHÁNÍ

Evropská unie má jedinečné předpoklady pomáhat s rozbíjením nezákonných trhů prostřednictvím své zákonodárné činnosti a operativní práce, včetně spolupráce policejních a celních orgánů a zdrojů financování, a prostřednictvím spolupráce a angažovanosti s dalšími zeměmi a mezinárodními organizacemi v oblasti vymáhání práva³⁹, přičemž v této sféře mohou hrát úlohu Europol a Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž.

³⁶ Silnější a inteligentnější informační systémy pro ochranu hranic a bezpečnost, sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě (COM(2016) 205 final ze dne 6. dubna 2016)

³⁷ Akční plán EU proti nedovolenému obchodu se střelnými zbraněmi a výbušninami a proti jejich používání ze dne 2. prosince 2015, COM(2015) 624 final

³⁸ https://ec.europa.eu/home-affairs/financing/fundings/security-and-safeguarding-liberties/internal-security-fund-police_en

³⁹ Pro účely této strategie pojem „vymáhání práva“ označuje činnost policie, pohraniční a pobřežní stráže a celních orgánů.

Operativní spolupráce je jedním z pilířů opatření EU v rámci Evropského programu pro bezpečnost. Víceletý politický cyklus Europolu pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti zahrnuje od cyklu pro období 2014–2017 boj proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi jako jednu z prioritních oblastí trestné činnosti, ve kterých je potřeba posílit spolupráci, pokud jde o vymáhání práva⁴⁰. Tato priorita zůstala zachována i v novém politickém cyklu na období 2018–2021 pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti⁴¹. V roce 2017 projekt Europolu zabývající se analýzou zbraní a výbušnin obdržel výrazně více příspěvků než v roce 2016, čímž se proaktivně podpořilo vyšetřování.

Zpravodajské informace o obchodování s palnými zbraněmi / ručními palnými a lehkými zbraněmi jsou rovněž sdíleny prostřednictvím zpráv od Zpravodajského a informačního centra EU (EU INTCEN).

Opatření:

- Zpravodajské a informační centrum EU (EU INTCEN) se vyzývá, aby v případě potřeby ve spolupráci s Komisí, Europolem a Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž vypracovalo zprávy o obchodování s ručními palnými a lehkými zbraněmi a střelivem,
- Agentura EU pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva (CEPOL) by měla i nadále zajišťovat vzdělávání a výcvik příslušníků donucovacích orgánů v oblasti obchodování s palnými zbraněmi / ručními palnými a lehkými zbraněmi,

⁴⁰ Závěry Rady o vytvoření a provádění politického cyklu EU pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti (dok. 15358/10 COSI 69 ENFOPOL 298 CRIMORG 185 ENFOCUSTOM 94 ze dne 25. října 2010).

⁴¹ Závěry Rady, jimiž se stanoví priority EU pro boj proti závažné a organizované trestné činnosti na období let 2014 až 2017 (dok. 12095/13 ze dne 26. července 2013).

- Evropská unie zlepší přeshraniční spolupráci mezi soudními a donucovacími orgány, vyzve příslušné orgány členských států, včetně celních orgánů, k vytvoření národních kontaktních míst pro palné zbraně, k vypracování lepší analýzy všech informací dostupných v oblasti nedovolených palných zbraní a k zajištění plné účasti na výměně informací s Europolem v oblasti obchodu s palnými zbraněmi a

- všechny členské státy zajistí spolupráci v rámci politického cyklu EU pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti. Uvedené by se mělo vztahovat také na tyto informace shromážděné a předávané Evropské agentuře pro pohraniční a pobřežní stráž v souvislosti s operacemi koordinovanými agenturou.

2.4 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE A POMOC

2.4.1 Na mezinárodní úrovni

EU podporuje účinnou přeshraniční spolupráci mezi soudními a donucovacími orgány, aby se zajistila plná účast orgánů na výměně informací s Europolem v oblasti obchodování s palnými zbraněmi. Jejím cílem je zabránit vynakládání dvojího úsilí, zajistit koordinaci s dalšími bilaterálními, regionálními a multilaterálními iniciativami a zlepšit spolupráci při vyšetřování přeshraniční trestné činnosti. Evropská unie je jedním z hlavních dárců pro oblast spolupráce a pomoci jiným zemím a regionálním organizacím při kontrole ručních palných a lehkých zbraní, a to prostřednictvím rozhodnutí Rady a účelové podpory z nástroje přispívajícího ke stabilitě a míru⁴² a dalších nástrojů. Evropská unie podporuje provádění akčního programu OSN proti nedovoleným ručním palným a lehkým zbraním, Smlouvy o obchodu se zbraněmi a protokolu o střelných zbraních. Přestože násilí na základě pohlaví páchané s použitím palných zbraní a ručních palných a lehkých zbraní v každém případě představuje porušení práva v oblasti lidských práv a mezinárodního humanitárního práva, Smlouva o obchodu se zbraněmi obsahuje výslovná ustanovení zabývající se rizikem používání palných zbraní v této souvislosti. Rezoluce Rady bezpečnosti OSN⁴³ výslovně vyzývají k posílení postavení žen v rámci snahy o prevenci, potírání a vymýcení nedovoleného transferu, destabilizujícího hromadění a zneužívání ručních palných a lehkých zbraní.

Opatření:

- Evropská unie se proaktivně zapojí do globálního programu Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC) zaměřeného proti palným zbraním, pokud jde o shromažďování a analýzu celosvětových údajů o obchodování s palnými zbraněmi, a bude posilovat kapacitu partnerských zemí a subregionů za účelem provádění účinné kontroly palných zbraní v souladu s protokolem o střelných zbraních,

⁴² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 230/2014 ze dne 11. března 2014.

⁴³ Rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1325 (2000) a následné rezoluce o ženách, míru a bezpečnosti, např. rezoluce Rady bezpečnosti OSN 2242 (2015)

- Evropská unie bude i nadále podporovat systém Interpolu pro správu záznamů o nedovolených zbraních a sledování jejich pohybu (iARMS),
- Evropská unie bude podporovat spolupráci a sdílení informací, zejména mezi zeměmi nacházejícími se na hlavních trasách nedovoleného obchodování směřujících do EU nebo z EU,
- Evropská unie bude spolupracovat se Světovou celní organizací na provádění strategie EU pro ruční palné a lehké zbraně,
- v rámci provádění strategie z roku 2005 pro ruční palné a lehké zbraně provede vysoký představitel posouzení a analýzu dopadu a účinnosti projektů podporovaných EU v oblasti kontroly ručních palných a lehkých zbraní realizovaných ve třetích zemích v letech 2005 až 2017,
- Evropská unie bude systematicky zohledňovat problematiku rovnosti žen a mužů při navrhování nových projektů týkajících se boje proti ozbrojenému násilí a projektů v oblasti kontroly ručních palných a lehkých zbraní obecně, jakož i sdílení osvědčených postupů v tomto ohledu,
- Evropská unie bude prosazovat uplatňování norem a osvědčených postupů pro zacházení s ručními palnými zbraněmi a střelivem pro ně, včetně mezinárodních norem pro kontrolu ručních palných zbraní (ISACS) a mezinárodních technických pokynů k problematice munice (IATG), a
- členské státy zlepší spolupráci s Europolem a Evropskou agenturou pro pohraniční a pobřežní stráž v boji proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi a používání palných zbraní ve třetích zemích a podpoří další zapojení orgánů do operativní spolupráce, výměny informací a společných opatření v oblasti prosazování práva.

Evropská unie již podporuje monitorování nedovolených toků ručních palných a lehkých zbraní v oblastech postížených konflikty, aby bylo možné určit nejúčinnější způsoby, jak přerušit dodávky. Údaje získané prostřednictvím identifikace a sledování nedovolených ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pomáhají zlepšit kontrolu vývozu zbraní, mimo jiné díky lepšímu posouzení rizik, vydávání osvědčení pro konečné uživatele a monitorování konečného užití.

Opatření:

- Rada prozkoumá způsoby, jak zlepšit monitorování a vymáhání zbrojních embarg EU,
- Evropská unie podpoří práci panelů OSN, které monitorují zbrojní embarga, a zváží způsoby, jak zlepšit přístup k jejich zjištěním ohledně odklonu zbraní a ohledně nedovolených palných zbraní a ručních palných a lehkých zbraní pro účely kontroly vývozu,
- Rada s přihlédnutím k místní podpoře a dostupným zdrojům svěří podle potřeby misím a operacím společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP) úlohu v rámci jejich oblasti působnosti, pokud jde o podporu informovanosti o ručních palných a lehkých zbraních, organizování školení a výcviku souvisejícího s kontrolou těchto zbraní, podporu řádného řízení zásob a monitorování pohybu nedovolených ručních palných a lehkých zbraní a střeliva (včetně přeshraničního obchodování). Mise a operace SBOP by případně a na pokyn členských států mohly také podpořit zajištění evidence, sledování a likvidace zabavených nedovolených ručních palných a lehkých zbraní. Rada bude vycházet z poznatků získaných z aktivit SBOP, jejichž mandát zahrnuje úkoly týkající se ručních palných a lehkých zbraní (např. EUFOR ALTHEA v Bosně a Hercegovině),

- Evropská unie bude i nadále financovat výzkumné úsilí zaměřené na původ nedovolených ručních palných a lehkých zbraní v oblastech konfliktů, jako je projekt iTrace společnosti Conflict Armament Research⁴⁴. Podpoří další výzkum, analýzu a studium této problematiky, přičemž se bude opírat o stávající kapacity, jako je konsorcium EU pro nešíření a odzbrojení, a
- Evropská unie podpoří vnitrostátní kapacity v oblastech postižených konflikty za účelem sledování pohybu a vysledování původu nedovolených ručních palných a lehkých zbraní a střeliva v oblastech konfliktů, přičemž rovněž naváže na zkušenosti z projektu iTrace.

2.4.2 Na regionální úrovni

Na regionální úrovni EU a její členské státy napomohou při posilování schopností v oblasti vymáhání práva za účelem identifikace, narušení a zákazu sítí nedovoleného obchodování a s cílem zabránit tomu, aby se palné zbraně dostaly do rukou teroristů a zločinců prostřednictvím černého trhu; k těmto účelům využijí mimo jiné zablokování nedovoleného financování a přepravy zbraní a posílení úlohy orgánů pohraniční policie a celních a přístavních orgánů v boji proti nedovoleným tokům zbraní s použitím námořní dopravy. Vzhledem k přeshraniční povaze obchodování se zbraněmi je obzvláště důležité zapojit sousední země, a to i v případě, že nejsou přímo dotčeny.

Evropská unie podpoří propojení mezi aktéry z oblasti vymáhání práva, kteří se zabývají nedovoleným obchodováním se zbraněmi, a orgány odpovědnými za kontrolu obchodu se zbraněmi a jejich vývozu s cílem zajistit sdílení informací o hlavních trasách nedovolených toků do Evropy, a umožnit tak provádění rychlých preventivních nebo nápravných opatření. Opatření budou zahrnovat podporu výměny informací, přímé komunikace mezi vyšetřujícími orgány, společně plánovaných vyšetřování a rychlého provádění žádostí o spolupráci, to vše v rámci stanoveného právního rámce. Obzvláštní důraz bude kladen na přeshraniční spolupráci s partnery z jižního a východního sousedství.

⁴⁴ Rozhodnutí Rady (SZBP) 2017/2283 ze dne 11. prosince 2017 na podporu globálního mechanismu hlášení nedovolených ručních palných a lehkých zbraní a jiných nedovolených konvenčních zbraní a střeliva za účelem omezení rizika nedovoleného obchodu s nimi (iTrace III)

Europol bude věnovat zvláštní pozornost podpoře úsilí policejních a celních orgánů členských států a orgánů Unie, subjektů ze třetích zemí a mezinárodních organizací za účelem prevence a potírání forem trestné činnosti spadajících do jeho mandátu, které souvisejí s nezákonnou činností zločineckých organizací a fyzických osob podílejících se na nedovoleném držení ručních palných a lehkých zbraní, včetně střeliva, součástí a dílů, a na nedovoleném obchodování s nimi.

Evropská unie posílí dialog a spolupráci s regionálními organizacemi zabývajícími se kontrolou ručních palných a lehkých zbraní, čehož dosáhne tak, že sladí svoji činnost s regionálními strategiemi a akčními plány.

Západní Balkán a Turecko

V souladu se strategickými cíli uvedenými ve sdělení Komise „Přesvědčivá perspektiva rozšíření pro západní Balkán a větší angažovanost Unie v tomto regionu“ (stěžejní iniciativa 2 – bezpečnost a migrace)⁴⁵ bude EU i nadále podporovat Regionální středisko pro jihovýchodní a východní Evropu pro kontrolu ručních palných a lehkých zbraní (SEESAC) při Rozvojovém programu OSN. EU bude rovněž udržovat spolupráci s relevantními regionálními organizacemi v oblasti kontroly ručních palných a lehkých zbraní a zohledňovat regionální iniciativy, jako je plán⁴⁶ pro řešení problému nedovolených ručních palných a lehkých zbraní v zemích západního Balkánu. Obecněji bude prostřednictvím široké řady nástrojů a politik i nadále investovat do prevence a řešení regionálních konfliktů. Tato strategie se zaměřuje na kontrolu konvenčních zbraní, jež je důležitou součástí obecnější politiky prevence konfliktů a boje proti terorismu.

⁴⁵ COM(2018) 65 final ze dne 6. února 2018 a příloha.

⁴⁶ Na vrcholné schůzce se západním Balkánem, která se uskutečnila dne 10. července 2018 v Londýně, byl přijat regionální plán pro udržitelné řešení problému nezákonného držení ručních palných a lehkých zbraní / palných zbraní a střeliva pro ně, jejich zneužívání a obchodování s nimi na západním Balkáně do roku 2024.

Přestože bylo v posledních letech dosaženo významného pokroku, zejména v jihovýchodní Evropě, rozsah nahromaděných ručních palných a lehkých zbraní a střeliva, nevyhovující podmínky skladování, rozsáhlé nedovolené držení zbraní a nedostatky v provádění nadále omezují účinnost úsilí o kontrolu palných zbraní / ručních palných a lehkých zbraní v částech západního Balkánu. Ve snaze účinněji řešit dodávky nedovolených palných zbraní a velké zásoby zbraní bude prioritou zničení nadbytečných zásob, zdokumentování a sledování nedovolených ručních palných a lehkých zbraní, sdílení informací s použitím evropských, regionálních a celosvětových kanálů pro výměnu informací (např. Europol, Interpol) a příprava a provádění společných operací.

Opatření:

- Evropská unie podpoří úsilí o snížení nadbytečných zásob ručních palných a lehkých zbraní a střeliva, omezení jejich nedovoleného držení, boj proti odklánění a nedovolenému obchodování se zbraněmi, úsilí o zlepšení hraničních kontrol, zlepšení označování, evidence a sledování ručních palných a lehkých zbraní i kapacit pro likvidaci, úsilí o zvýšení informovanosti a podporu kapacit v oblasti vymáhání práva a přihlédne přitom k dlouhodobé podpoře, kterou EU poskytuje Regionálnímu středisku pro jihovýchodní a východní Evropu pro kontrolu ručních palných a lehkých zbraní (SEESAC) při Rozvojovém programu OSN, jakož i zachová podporu pro vnitrostátní kontrolní systémy a zohlední relevantní regionální iniciativy pro boj proti nedovoleným ručním palným a lehkým zbraním a střelivu pro ně, jako je regionální plán pro udržitelné řešení problému nezákonného držení ručních palných a lehkých zbraní / palných zbraní a střeliva pro ně, jejich zneužívání a obchodování s nimi na západním Balkáně do roku 2024⁴⁷, což je iniciativa, již podpořila Francie a Německo,
- Evropská unie a její členské státy zajistí soudržnou spolupráci mezi Unií a zeměmi západního Balkánu prováděním iniciativ pro boj proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi, jak je stanoveno v politickém cyklu pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti pro období 2018–2021, včetně zvláštní operační podpory prostřednictvím platformy EMPACT pro palné zbraně⁴⁸ a akčního plánu EU a západního Balkánu v rámci integračního řízení vnitřní bezpečnosti na západním Balkáně,

⁴⁷ Viz poznámka pod čarou 40

⁴⁸ EMPACT – evropská multidisciplinární platforma pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti

- Evropská unie a její členské státy budou koordinovat úsilí EU s dalšími bilaterálními, regionálními nebo multilaterálními iniciativami, aby bylo omezeno riziko vzájemného překrývání a zlepšila se efektivita spolupráce při vyšetřování přeshraniční trestné činnosti v souladu se závěry Rady ze dne 13. prosince 2016⁴⁹, a
- Evropská unie a její členské státy plně využijí synergií a budou vytvářet synergie mezi styčnými důstojníky Europolu vysílanými na západní Balkán, střediskem SEESAC⁵⁰ a regionálními programy v rámci nástroje předvstupní pomoci pro „boj proti závažné trestné činnosti na západním Balkáně“⁵¹ a „měření a posouzení organizované trestné činnosti na západním Balkáně: podpora tvorby politiky založené na důkazech“⁵².

Další kroky:

- Za účelem posouzení účinnosti při řešení problematiky dodávek nedovolených palných zbraní a rozsáhlých zásob zbraní bude vyhodnocen akční plán proti nedovolenému obchodování se střelnými zbraněmi na období 2015–2019 a

politický cyklus EU pro boj proti organizované trestné činnosti bude podle možností rozšířen tak, aby v rámci operativní činnosti zahrnoval západní Balkán. Země západního Balkánu budou přizvány k účasti na konkrétních projektech evropské multidisciplinární platformy pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti a na jednání Stálého výboru pro operativní spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti, včetně těch, která jsou pořádána *ad hoc* společně s Politickým a bezpečnostním výborem při projednávání příslušných projektů.

⁴⁹ Tyto závěry uváděly, že je „zapotřebí účinná a intenzivní regionální a mezinárodní spolupráce, včetně spolupráce s Europolem a Eurojustem, aniž je dotčen postoj členských států k otázce statusu“.

⁵⁰ Program financovaný v rámci SZBP, 2017–2019, 6 508 136 EUR

⁵¹ Nástroj předvstupní pomoci 2017–2019, 13 milionů EUR: Deutsche Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit (GIZ)

⁵² Nástroj předvstupní pomoci 2015–2019, 2 miliony EUR: Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC)

Východní sousedství

Současná nestabilita ve východní Evropě zvýšila míru nedovoleného obchodování s palnými zbraněmi v různých zemích regionu, například na Ukrajině. To představuje významnou dlouhodobou bezpečnostní hrozbu pro Ukrajinu i EU. Spolupráce mezi EU a Ukrajinou v této otázce je tudíž v zájmu obou stran. Evropská unie bilaterálně spolupracuje s Ukrajinou a dalšími zeměmi v regionu a systematicky začleňuje boj proti nedovoleným ručním palným a lehkým zbraním do všech dialogů o bezpečnostních otázkách s partnerskými zeměmi v sousedství.

Opatření:

- Evropská unie a její členské státy začlení boj proti obchodování s palnými zbraněmi / ručními palnými a lehkými zbraněmi do rámce dialogu o bezpečnostních otázkách s partnerskými zeměmi v sousedství, například s Ukrajinou,
- Evropská unie a její členské státy vytvoří komunikační kanály mezi odborníky z EU a Ukrajiny, určí kontaktní místo pro zajištění hladké spolupráce, zvýšení informovanosti, sdílení osvědčených postupů a odborných znalostí a budou identifikovat potřebnou odbornou přípravu a výcvik a další podpůrná opatření k posílení kapacit Ukrajiny v této oblasti a
- Evropská unie a její členské státy budou nadále pracovat na přípravě stálého odborného kulatého stolu s Ukrajinou k řešení naléhavého problému nedovoleného obchodu s palnými zbraněmi a rizik spojených se situacemi, v nichž se tyto zbraně dostanou do rukou teroristů a organizovaných zločineckých skupin.

Jižní sousedství

Vleklé ozbrojené konflikty na Blízkém východě a v severní Africe s dalekosáhlými regionálními důsledky jsou dále podněcovány odkláněním ručních palných a lehkých zbraní a obchodováním s nimi. Nedovolené ruční palné a lehké zbraně v tomto regionu pocházejí z mnoha zdrojů, včetně nedostatečně zabezpečených zásob a ručních palných a lehkých zbraní pocházejících z legální výroby a povoleného vývozu, následně odkláněných k neoprávněným koncovým uživatelům, včetně těchto zbraní pocházejících ze členských států EU.

Politický cyklus EU pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti pro období 2018–2021 zahrnuje zvláštní operativní opatření v těchto regionech s cílem zlepšit spolupráci v boji proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi. Užší bilaterální spolupráce je zásadní pro účinnější potírání nadnárodního rozměru nedovoleného obchodování s palnými zbraněmi napříč regionem. Měla by tudíž být podporována koordinace mezi EU a regionem Blízkého východu a severní Afriky v této oblasti, a to s ohledem na potřebu zabránit vynakládání dvojího úsilí a zajistit soudržnost a koordinaci se stávajícími iniciativami podporovanými nebo financovanými EU.

Opatření na Blízkém východě a v Africe:

- Evropská unie bude prostřednictvím bezpečnostního dialogu usilovat o zlepšení spolupráce s Alžírskem v oblasti kontroly transferů palných zbraní a boje proti nedovolenému obchodování s ručními palnými zbraněmi,
- Evropská unie bude i nadále podporovat Tunisko, pokud jde o reformu bezpečnostního sektoru a správu hranic, a to zejména prostřednictvím zvláštního programu financování, jenž bude mít přímý dopad na kontrolu nedovoleného obchodování s palnými zbraněmi,

- Evropská unie bude prosazovat provádění všech iniciativ prohlubujících spolupráci s Marokem, pokud jde o kontrolu vývozu palných zbraní a zboží dvojího užití, jak se předpokládá v akčním plánu EU–Maroko, kterým se provádí rozšířený status⁵³,
- Evropská unie bude i nadále poskytovat podporu Libanonu a Jordánsku v boji proti organizované trestné činnosti (mimo jiné prostřednictvím pomoci při provádění reformy bezpečnostního sektoru a podpory integrované správy hranic) a při kontrole nedovoleného obchodování s palnými zbraněmi,
- Evropská unie bude i nadále posilovat spolupráci mezi EU a regionem Blízkého východu a severní Afriky v boji proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi, mimo jiné prostřednictvím programu Euromed Police IV⁵⁴. Tento regionální program se zaměřuje na posílení operativní a strategické policejní spolupráce v regionu Blízkého východu a severní Afriky mezi vnitrostátními orgány v jižních partnerských zemích, jakož i s členskými státy EU a příslušnými agenturami EU, jako je Frontex,
- Evropská unie bude i nadále podporovat monitorování odklánění zbraní do rukou neoprávněných aktérů v regionu, posouzení rizik na základě zpravodajských informací a opatření proti odklánění zbraní, přičemž přihlédne k pozitivním výsledkům projektu iTrace⁵⁵, a
- Evropská unie bude i nadále podporovat budování kapacit místních donucovacích orgánů a bezpečnostních sil, pokud jde o fyzickou bezpečnost a řízení zásob, zničení nadbytečných zásob a zdokumentování a sledování nedovolených ručních palných a lehkých zbraní.
- Evropská unie bude i nadále podporovat Africkou unii a příslušná regionální hospodářská společenství v jejich úsilí o potírání nedovoleného obchodu s ručními palnými a lehkými zbraněmi.

⁵³ Společný návrh rozhodnutí Rady o postoji Unie v Radě pro přidružení zřízené Evropsko-středomořskou dohodou zakládající přidružení mezi Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na jedné straně a Marockým královstvím na straně druhé, pokud jde o přijetí doporučení ohledně provádění akčního plánu EU–Maroko, kterým se provádí rozšířený status (2013–2017) (JOIN(2013) 6 final – 2013/0107 (NLE))s

⁵⁴ <https://www.euromed-police.eu/>

⁵⁵ <https://www.conflictarm.com/itrace>

Severní a Jižní Amerika

Opatření v Severní a Jižní Americe: Evropská unie bude ve snaze omezit ozbrojené násilí a trestnou činnost hledat synergie s příslušnými americkými státy a regionálními organizacemi za účelem omezení nedovoleného šíření ručních palných a lehkých zbraní a obchodování s nimi⁵⁶.

3. ZÁVĚRY A NÁVAZNÁ OPATŘENÍ

Tato strategie představuje jednotný postup EU při řešení hrozby nedovolených palných zbraní a ručních palných a lehkých zbraní a střeliva pro ně, soubor opatření, která mají EU a její členské státy přijmout na území EU, a návrhy na spolupráci a pomoc při kontrole ručních palných a lehkých zbraní v sousedství EU a ve zbytku světa.

Evropská služba pro vnější činnost a Komise připraví každý rok zprávu o pokroku při provádění této strategie.

⁵⁶ Podle studie Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu z roku 2013 bylo v roce 2012 usmrceno téměř půl milionu (437 000) osob úmyslným zabitím. K více než třetině těchto úmrtí (36 %) došlo v Severní a Jižní Americe. Téměř polovina všech obětí je ve věku od 15 do 29 let a používání palných zbraní je v tomto regionu, kde jsou dvě třetiny (66 %) vražd páčány s použitím střelných zbraní, obzvláště rozšířené.